

mandskabsbehandling (U.1957.84) og kørsel i spirituspåvirket tilstand (U.1972.1036). Bestemmelsen er generel og er således ikke udtryk for en implementering af den humanitære folkerets regel om strafansvar for at følge ulovlige ordrer fra overordnede, men for en beskyttelse af underordnet personel mod følgerne af at udføre retsstridige handlinger som følge af en befaling.

For en nærmere gennemgang af gældende ret henvises til betænkningen side 83 - 85 og 263 - 265.

3.5.2. Udvalgets overvejelser

Det er udvalgets opfattelse, at reglen i militær straffelov § 9 i dens nuværende formulering ikke vil føre til et andet resultat end det, der vil følge af en bestemmelse formuleret i overensstemmelse med reglen i artikel 33 i statuten for den internationale straffedomstol. Det gælder selvom bestemmelserne ikke svarer til hinanden rent formuleringsmæssigt, idet de har modsatte udgangspunkter: Ifølge § 9 er en person som hovedregel straffri, medmindre vedkommende vidste, eller det var umiddelbart indlysende, at handlingen var ulovlig. Ifølge artikel 33 fritages en person som hovedregel ikke for strafansvar for en forbrydelse begået efter ordre, medmindre personen var retligt forpligtet til at adlyde ordrer fra den pågældende, ikke vidste, at ordren var ulovlig, og ordren ikke var åbenbart ulovlig.

Fælles for de to bestemmelser er, at den underordnede kun er straffri efter at have begået en forbrydelse efter ordre, når han ikke vidste, at ordren var ulovlig, og ordren ikke måtte bedømmes som åbenbart ulovlig.

Et flertal af medlemmerne har på denne baggrund fundet, at der ikke er noget reelt behov for at ændre militær straffelov § 9. Disse medlemmer har også lagt vægt på, at den gældende bestemmelse sprogligt set er mere enkel og dermed også umiddelbart mere tilgængelig og lettere forståelig end artikel 33.

Et mindretal af medlemmerne finder, at militær straffelov § 9 bør omformuleres, således at bestemmelsen svarer til den måde, hvorpå Danmarks internationale forpligtelser er formuleret. Disse medlemmer foreslår bestemmelsen formuleret således:

»Den, der ved at adlyde en overordnetes tjenstlige ordre begår en strafbar handling, straffes, medmindre han ikke vidste, at ordren var ulovlig, og ordren ikke var åbenbart ulovlig.«

Mindretallet lægger vægt på, at dansk militært personel i dag er omfattet af artikel 33 i statuten for Den Internationale Straffedomstol. Det er derfor nødvendigt, at personellet forstår denne regel. Det er således lettest for personellet, at bestemmelsen i militær straf-

felov svarer til artikel 33. Der er ikke ved formuleringen af mindretallets forslag tilsigtet nogen realitetsændring i forhold til den gældende bestemmelse.

Der henvises til betænkningen, siderne 265 - 266.

3.5.3. Forsvarsministeriets overvejelser

Som anført ovenfor er bestemmelsen generel og er ikke udtryk for en implementering af den humanitære folkerets regel om strafansvar for at følge ulovlige ordrer fra overordnede, men for en beskyttelse af underordnet personel mod følgerne af at udføre retsstridige handlinger som følge af en befaling. Henset hertil og at de af udvalgets flertal anførte grunde, er det efter Forsvarsministeriets opfattelse mest nærliggende at fastholde den nuværende formulering, som foreslået af udvalgets flertal.

Der henvises til lovforslagets særlige bemærkninger til § 9.

3.6. Begrænsning af strafansvaret

3.6.1. Gældende ret

Efter militær straffelov § 10 straffes uagtsomhed ikke uden særlig hjemmel. Uagtsomme overtrædelser af militær straffelov kan således kun straffes, hvis der efter den pågældende straffebestemmelse er hjemmel til at straffe uagtsomhed. Dette er i overensstemmelse med straffeloven § 19, 1. punktum. De to »straffelove« anvender således samme »hovedregel«, at der kræves forsæt til at realisere gerningsindholdet for at pådrage sig strafansvar, medmindre der i den konkrete straffebestemmelse er hjemmel for, at også uagtsomme overtrædelser kan medføre strafansvar. Nogle af de gældende centrale straffebestemmelser vedrørende pligtforsømmelse indeholder imidlertid hjemmel til at straffe også den simpelt uagtsomme overtrædelse (§ 15 om tilsidesættelse af sine militære pligter, § 16 om ulydighed, § 23 om ulovligt udeblivelse og § 26 om tilsidesættelse af sine pligter som vagt).

3.6.2. Udvalgets overvejelser

Det er udvalgets opfattelse, at pligtforsømmelser, hvor straf ikke forekommer ubetinget nødvendig, ikke bør mødes med en strafferetlig reaktion, men med sanktioner, der ikke har karakter af straf, forudsat at en sanktion i det konkrete tilfælde i øvrigt skønnes nødvendig. Der bør efter udvalgets opfattelse normalt kun være mulighed for at skrive ind med straf over for pligtforsømmelser, når der er tale om mere alvorlige forhold. Samtidig bør strafansvaret for uagtsomme overtrædelser begrænses mest muligt.